

De vier Adams

De vier Adams volgen hetzelfde ontwikkelingsplan als de vier ‘ōlāmīm: elk wordt het prototype of voorbeeld voor de erop volgende Adam, en de weerspiegeling of het beeld van de eraan voorafgaande Adam; de hoogste is alleen een prototype, terwijl de laagste uitsluitend dient als weerspiegeling of beeld van de hogere Adams.

De lagere wereld wordt gemaakt naar het voorbeeld van de hogere wereld; alles wat bestaat in de hogere wereld is als het ware in een kopie op aarde te vinden; en het geheel is toch één. – *Zohar* 2:20a, Ginsburg, blz. 104

Deze uitspraak valt samen met het axioma dat wordt gegeven op het smaragden schrijftablet van Hermes Trismegistus: ‘Dat wat beneden is is zoals dat wat boven is, en dat wat boven is is zoals dat wat beneden is, voor het verrichten van de wonderen van de ene substantie’ (Mathers, blz. 155vn).

Hoewel het waar is dat de hoogste Adam handelt als het goddelijk-spirituele prototype voor de erop volgende Adams van de lagere ‘ōlāmīm, is deze eerste Adam (‘Ādām Qadmōn) het beeld of de weerspiegeling (*tselem*) van de ‘vroegere werelden’ of mensheden die waren ontworpen en vernietigd tot de wereld of Adam van Evenwicht

(*mathqēlā'*) werd gevormd. Evenzo is de laagste of vierde Adam niet uitsluitend de weerspiegeling van de voorafgaande Adams, maar handelt zelf als prototype voor werelden of mensheden die lager zijn dan hij in de gebieden van *Shē'ōl*, de Onderwereld.

De eerste Adam, die *'Ādām Qadmōn* (Oosterse of Oude Adam) of *'Ādām 'Illā'āh* (Hoogste of Verheven Adam) wordt genoemd, wordt eveneens de 'Atstsilōthische 'Ādām genoemd omdat hij overeenkomt met de hoogste wereld, 'ōlām hā-'atstsilōth, en deze bezielt. Hij is het prototype (*tsūrāh*) van de tweede en volgende Adams, het model waarnaar de drie lagere Adams worden gebouwd. Hij komt overeen met de *nēshāmāh* in de mens.

De tweede Adam, de protoplastische androgyn genoemd,* wordt de Bēri'ātische 'Ādām genoemd omdat hij overeenkomt met 'ōlām hab-bēri'āh en deze bezielt. Als weerspiegeling van de *tsūrāh* van 'Ādām Qadmōn wordt hij op zijn beurt het prototype van lagere graad voor de erop volgende Adam. Hij komt overeen met *rūah* in de menselijke constitutie.

Naar de derde Adam, genoemd de vóór-aardse of 'onschuldige' Adam, wordt verwezen als de Yētsirātische 'Ādām, omdat hij overeenkomt met 'ōlām hay-yētsirāh en deze bezielt. Hij is de weerspiegeling van de *tsūrāh* van de Bēri'ātische 'Ādām, en wordt op zijn beurt het prototype van de vierde of laagste Adam van de gewone mensheid van onze aarde. Hij komt overeen met *nefesh* in de menselijke constitutie.

De vierde Adam, de aardse Adam van *Genesis*, komt overeen met en bezielt onze aarde, de laagste van de 'ōlā-

*Zie Myer, blz. 418-9.

mīm. Deze Adam is de weerspiegeling van de derde Adam, en is dus een zwakke weerspiegeling, drie stappen verwijderd, van de goddelijk-spirituele tsūrāh van de oorspronkelijke Adam die verblijft op ‘ōlām hā-’atstsilōth. Met andere woorden, de helderheid van ’Ādām Qadmōn neemt stap voor stap met een kwart af wanneer zijn weerspiegeling door elke volgende Adam gaat, tot onze vierde mensheid maar een kwart van de waarheid waarneemt en in haar dwaasheid gelooft dat ze de hele waarheid ziet. Voorzover het de aardketen betreft, komen deze vier Adams overeen met de bollen A, B, C en D.

Merk op dat het denkbeeld van de qabbalistische vier Adams en vier ‘ōlāmīm identiek is met dat van de vier yuga’s of ‘eeuwen’. Volgens het laatstgenoemde wordt de geest van waarheid en licht terwijl deze zich in tijd en ruimte manifesteert vergeleken met een stier. In het hoogste of satyayuga (eeuw van de waarheid), dat overeenkomt met ‘ōlām hā-’atstsilōth en ’Ādām Qadmōn, staat de stier van de dharma op vier poten. In het tweede of tretāyuga (de drievoudige eeuw), dat overeenkomt met ‘ōlām habbērī’āh en de Bērī’ātische ’Ādām, verliest de waarheid een kwart van haar schittering, zodat de stier op maar drie poten staat. In het derde of dvāparayuga (de tweevoudige eeuw), dat overeenkomt met ‘ōlām hay-yětsīrāh en de derde Adam, trekken twee delen van de waarheid zich terug waardoor de stier van de waarheid nog maar twee poten heeft. In het vierde of kaliyuga, dat overeenkomt met ‘ōlām hā-’asıyyāh en de aardse Adam, is driekwart van de waarheid verdwenen, waardoor de stier nog maar één poot heeft om op te staan: een kwart van de wijsheid, een kwart van het licht.

Vanzelfsprekend verliest de stier van de dharma zijn

poten niet een voor een, en evenmin verdwijnt de waarheid in de verhouding 4, 3, 2, 1; veeleer wordt de menselijke gewaarwording van de oorspronkelijke waarheid versluierd naar verhouding dat we afdalen door de sferen en ons bekleden met de ‘mantel van verblinding’ van elke volgende ‘ōlām. De waarheid is in de loop van de tijd een en dezelfde: kristalhelder en volledig voor de Adam van de hoogste ‘ōlām; en wordt voor iedere Adam verhoudingsgewijs onduidelijker en onvollediger als ze afdaalt naar de laagste ‘ōlām.

Dit beeld doet ook denken aan de reeks ‘eeuwen’ die door de Grieken werd verkondigd, bijvoorbeeld door Hesiodus in zijn *Theogonie*, en die in spirituele glans afnemen van de hoogste of Gouden Eeuw, via de tweede, de Zilveren Eeuw, de derde, de Bronzen Eeuw, tot de laagste of vierde eeuw wordt bereikt, die de IJzeren Eeuw wordt genoemd, omdat de mensheid van deze laatste eeuw zo verblind en zwaar is geworden.

Bij het bespreken van de ‘ōlāmīm gingen we ervan uit dat de oorspronkelijke qabbālāh het bestaan aannam van drie hogere ‘verborgen’ ‘ōlāmīm die overeenkomen met de hoogste drie sēfirōth. Daaruit volgt dat er, indien er voor elk van de vier gemanifesteerde ‘ōlāmīm een overeenkomstige Adam is, verborgen of hogere Adams moeten zijn die overeenkomen met de hogere en verborgen ‘ōlāmīm. Bekijk nogmaals ons diagram van de sub-‘ōlāmīm op bladzijde 64, waar we één ‘ōlām hebben uitgebreid zodat deze een volledige sēfirōth-boom bevat die zich ontvouwt op de drie ongemanifesteerde of verborgen ‘ōlāmīm en de vier gemanifesteerde of lagere ‘ōlāmīm. Als we in dit diagram de ‘ōlāmīm vervangen door de Adams dan geeft dit een illustratie van het bovenstaande.*

*Zie de verwijzing naar ‘zeven oorspronkelijke Adams’ in *GL* 2:50.

Indien wat voor de ‘ōlāmīm geldt eveneens voor de verschillende Adams geldt, dan heeft ieder van de Adams tot op zekere hoogte de potenties van de andere drie Adams in zich, zoals elke ‘ōlām zijn sub-‘ōlāmische krachten heeft. Bijvoorbeeld, in de hoogste Adam is ’Ādām Qadmōn de overheersende energie, terwijl de drie andere sub-Adamische krachten recessief zijn en maar gedeeltelijk tot uitdrukking worden gebracht. In de tweede Adam blijft ’Ādām Qadmōn volledig aanwezig, maar emaneert de tweede of Bēri’ātische ’Ādām, die dan dominant wordt – zoals Krishṇa die ‘het heelal met een deel [van zichzelf] doet ontstaan, en toch ervan gescheiden blijft’. Hetzelfde geldt voor de derde en vierde Adam.

Als we de vier Adams in verband brengen met de vier wortelrassen zoals die in theosofische geschriften worden beschreven, moeten we niet alleen het fysieke standpunt beschouwen. De *spirituele* transformatie vanuit ’Ādām Qadmōn – door de sferen neerdalend naar de Adam en Eva van de huidige mensheid – is in feite het belangrijkste. De *fysiologische* omvorming van de homogene Adam van de eerste ‘ōlām, via de protoplastische androgyne toestand van de tweede Adam, naar de geslachtelijke mensheid van nu is van minder groot belang, omdat deze niet de oorzaak maar een bijproduct is van de fundamentele evolutiegang. Volgens HPB

was de oorspronkelijke kabbala geheel metafysisch en hield zich niet bezig met dierlijke of aardse seksen; de latere kabbala heeft het goddelijke ideaal verstikt onder het zware fallische element. – GL 2:519

Ze herinnert ons verder eraan:

De esoterie negeert de beide seksen. Haar hoogste god-

heid is evenzeer geslachtloos als vormloos, noch vader noch moeder, en haar eerste gemanifesteerde wezens, zowel hemelse als aardse, worden alleen maar geleidelijk androgyn en scheiden zich tenslotte in verschillende seksen.
– GL 1:166vn

'Ādām Qadmōn is dus, als het hoofd of de hiërarch van de eerste gemanifesteerde wezens, zowel hemelse als aardse, niet alleen de eerste Adam van de eerste wereld, maar belichaamt binnen zijn cyclus alles wat hoort bij het beginnen van een nieuwe verschijning of manifestatie van werelden en mensheden vanuit het eeuwenlange verleden. Zo is 'Ādām Qadmōn het archetype van opeenvolgende vormen. De 'Wereld van Volmaakte Denkbeelden', zoals de qabbālāh deze omschrijft, is equivalent met de derde of gemanifesteerde logos in de theosofie door middel waarvan, als een brandpunt of layacentrum*, alle zaden van de toekomstige levens stromen. Deze zaden van toekomstige werelden en mensheden liggen besloten in 'Ādām Qadmōn, niet als *fysieke* elementen maar als spirituele energieën 'in hun ware vorm', de *diyyūqnā*' of 'spirituele tegenhanger'. Zoals de *Zohar* het beschrijft:

toen dit laatste werk bijna gereed was, waren alle dingen in deze wereld, alle schepsels van het heelal, in welke eeuw ze ook zouden bestaan, voordat ze ooit deze wereld binnengingen, in hun ware vorm ten overstaan van God aanwezig.

– 3:61b, Ginsburg, blz. 104; vgl. ook Myer, blz. 388

Kortom, de archetypische vorm werd afgedrukt op de plastische substantie van de goddelijke zaden, die zich later

*Oplospunt tussen twee gebieden van bewustzijn of stof.

in manifestatie op aarde tot uitdrukking brachten.

In dit emanatieproces vanuit het grenzeloze verwijst de *Zohar* naar verschillende niet succesvolle pogingen om een heelal te vormen. Vóór de tien *sēfirōth* in hun huidige vorm werden geëmaneerd, ondergingen verschillende elementaire werelden geboorte en dood, tot tenslotte de *sēfirōth* van volmaakt evenwicht met succes tevoorschijn kwamen uit de schoot van ruimte en tijd:

Er waren oude werelden die vergingen zodra ze tot bestaan kwamen: ze waren vormloos, en werden vonken genoemd. . . . Deze vonken zijn de oorspronkelijke werelden, die niet konden blijven bestaan, omdat de Heilige Oude nog niet zijn vorm had aangenomen (van tegen-gestelde seksen – de Koning en Koningin), en de meester nog niet met zijn werk was begonnen.

– *'Idrā' Zūtā'*, *Zohar* 3:292b, Ginsburg, blz. 103

Tenslotte nam de 'Bejaarde van de Bejaarden' een vorm aan waarin hij zijn volledige capaciteiten en vermogens kon manifesteren. De vier Adams en vier *ōlāmīm* waren daarom niet de eerste werelden die vorm kregen, maar de voortbrengselen of vruchten van een reeks van evolutionaire pogingen:

Voor de Bejaarde van de Bejaarden, de Verborgene van de Verborgenen, zich ontvouwde tot de vorm van Koning, de Kroon van de Kronen (dat is de eerste *Sephira*), was er noch begin noch eind. Hij hieuw en sneed daarin vormen en figuren op de volgende manier: Hij spreidde een kleed voor zich uit, en sneed daarin koningen (dat zijn werelden), en bakende hun grenzen en vormen af, maar ze konden zichzelf niet in stand houden. . . . Al deze waren onvolmaakt: hij verwijderde ze daarom en liet ze verdwijnen, tot hij tenslotte zelf

afdaalde naar dit kleed en een vorm aannam.

– *’Idrā’ Rabbā’*, *Zohar* 3:148a, Ginsburg, blz. 103

De *Zohar* verwijst vaak naar deze ‘vroegere werelden’ als de Koningen van Edom die ‘regeerden vóór de monarchen’ en die toen werden vernietigd ‘omdat ze nog niet de volmaakte vorm hadden waartoe ze in staat waren’ (3:135b, Ginsburg, blz. 102, 104). Het kan van belang zijn dat het woord Edom (*’edom*) in het Hebreeuws dezelfde medeklinkers heeft als het woord Adam (*’Ādām*): ’Ālef, א, dāleth, ד, en tenslotte mēim, מ. Deze werelden of koningen kunnen ook verwijzen naar periodieke obscuraties, en ook naar ‘de verschillende continenten die zijn verdwenen, en hun verval en geografische verplaatsing’ (*GL* 2:802), en tevens naar de vernietiging van vroege rassen, tot geschikte voertuigen werden voortgebracht om de heilige vorm te bewaren, de koninklijke of mānasaputrische energie afkomstig van de zon.

In antwoord op de vraag: ‘Waarom werden deze oorspronkelijke werelden vernietigd?’ zegt de *Zohar*:

Omdat de Mens, vertegenwoordigd door de tien *Sephiroth*, er nog niet was. De menselijke vorm bevat alles, en omdat deze nog niet bestond, werden de werelden vernietigd. . . . En toch, wanneer wordt gezegd dat ze vergingen, wordt daarmee alleen bedoeld dat het ze ontbrak aan de ware vorm, tot de menselijke vorm tot aanzijn kwam waarin alle dingen liggen besloten, en die ook al die vormen bevat. – 3:135b, Ginsburg, blz. 104

HPB licht dit toe:

Werelden en mensen werden afwisselend gevormd en vernietigd, *onder de wet van de evolutie en uit vooraf bestaand materiaal*, tot zowel de planeten als de mensen

daarop, in ons geval onze aarde en haar dieren- en mensrassen, werden wat ze nu in de tegenwoordige cyclus zijn: tegenovergestelde polaire krachten, een evenwichtig samenstel van geest en stof, van het positieve en het negatieve, van het mannelijke en het vrouwelijke. Voordat de mens *fysiek* mannelijk en vrouwelijk kon worden, moest zijn prototype, de scheppende Elohim, zijn vorm op dit geslachtelijke gebied *astraal* ordenen. Dat wil zeggen, de atomen en de organische krachten, die neerdaalden naar het gebied van de gegeven differentiatie, moesten worden gerangschikt in de door de natuur bedoelde orde, om altijd op vlekkeloze manier die wet uit te voeren, die de kabbala het *Evenwicht* noemt, en waardoor alles wat bestaat in het tegenwoordige stadium van stoffelijkheid in zijn uiteindelijke volmaaktheid als mannelijk en vrouwelijk bestaat. . . . Daarom moest het eerste menselijke wortelras, geslachtloos en verstandeloos, worden vernietigd en ‘verborgen tot na enige tijd’; d.w.z. het eerste ras verdween, in plaats van te sterven, *in het tweede ras*, zoals bepaalde lagere levensvormen en planten in hun nageslacht verdwijnen. Het was een transformatie op grote schaal. Het eerste wortelras werd het tweede, zonder het te verwekken of voort te brengen en zonder te sterven. ‘*Ze gingen samen voorbij*’, zoals er staat geschreven: ‘En hij stierf en een ander regeerde in zijn plaats’ (*Genesis 26:31 e.v., Zohar 3:292a*). Waarom? Omdat ‘de *Heilige Stad* nog niet was voorbereid’. – *GL 2:92*

Daarom is ʿĀdām Qadmōn, als de vergaarplaats van de zaden van toekomstige levens, niet alleen het prototype (*tsūrāh*) van de lagere manifestaties, maar de facto het stralende ‘beeld’ (*tselem*), de voltooiing, van ‘vroegere werelden’. Hier komt de tselem overeen met het Sanskrietwoord *chāya* zoals door HPB gebruikt in *De Geheime Leer*: naar de

tselem van de 'elohīm werd 'Ādām gemaakt (*Zohar* 3:76, Cremona ed.), naar het beeld van de voorouders of pitri's werd de mensheid vormgegeven (vgl. *Genesis* 1:27). Echter niet alleen 'naar het beeld', maar ook van de substantie van deze tselem werd de mensheid gevormd; met andere woorden, de menselijke voorouders projecteerden hun astrale vormen die de lagere beginselen van de individuele leden van de mensheid werden.

Verder kon 'Ādām Qadmōn in geen enkel opzicht 'de scheppende oorsprong van alle dingen' zijn, 'die is samengesteld uit de menigte van kosmische krachten – de schepende dhyāni-chohans' (*GL* 1:486), tenzij vroegere karmische banden hem in staat stelden uit de ruimten van 'ēin sōf die 'zaden van wezens' te verzamelen die op grond van aantrekking bij hem horen, naar hem gedreven door schakels van spirituele, verstandelijke, psychomagnetische en fysieke bestemming. 'Ādām Qadmōn is daarom de tsūrāh van de lagere werelden, niet als hun *voortbrenger* maar als *overbrenger* van oude maar toch altijd evoluerende toekomstige krachten. HPB beschrijft deze specifieke functie van 'Ādām Qadmōn:

De hemelse logos, de 'hemelse mens' ['Ādām Qadmōn of 'Ādām 'Illā'āh], die evolueert als een samengestelde eenheid van logoi, waaruit na hun pralaya-slaap – een slaap waarin de op het māyāvische gebied verspreide getallen worden verzameld tot Eén, zoals de afzonderlijke bolletjes kwik op een plaat zich tot één massa verenigen – de logoi in hun geheel verschijnen als de eerste 'man en vrouw' of Adam Kadmon [in zijn gemanifesteerde vorm], het 'er zij licht' van de bijbel, . . . Maar deze transformatie had niet op onze aarde plaats, noch op enig stoffelijk gebied, maar in de Ruimtelijke diepten van de eerste differentiatie van de eeuwige Wortelstof. – *GL* 1:273-4

'Ādām Qadmōn wordt vaak eenvoudig genoemd bij de naam van zijn genius of bestuurder, de heersende invloed van die wereld, *diyyūqnā*' genoemd, de 'spirituele vorm of tegenhanger': de wereld van 'volmaakte vorm of wil' (Myer, blz. 332).

De tweede Adam, die overeenkomt met het tweede wortelras, wordt de protoplastische androgynе genoemd omdat de spirituele en stoffelijke polen van evolutie (dat zijn de *noumena* van mannelijke en vrouwelijke krachten, niet hun *fysieke* manifestaties) zijn begonnen zich te individualiseren terwijl ze toch verenigd blijven op één terrein van activiteit. Deze Bēri'ātische 'Ādām wordt eveneens vernoemd naar zijn 'overheersende invloed' of bestuurder, *kūrsēyā*' genoemd, de 'troon' bezet door Mēṭaṭrōn, de 'grote leraar' of engel van deze tweede wereld, het 'verblijf van zuivere geesten'.

Metatron bestuurt de zichtbare wereld, handhaaft de eenheid, de harmonie en de omwentelingen van de sferen, planeten en alle hemellichamen; en is de Bevelhebber, die onder de Wil van de Godheid staat, van alle myriaden engelenmenigten van de volgende of Ye'tzeer-atische Wereld.

– Myer, blz. 328

In de *Zohar* wordt de 'overheersende invloed' of het genie van de derde Adam *mal'ākhayyā*', de 'engelen' of 'boodschappers', genoemd; ook het 'verblijf van de Engelen, de Intelligenties van de Hemelse planeten en sterren' genoemd (*Op.cit.*). Dezelfde wereld wordt soms de 'Levenden' (*Hayyōth*) genoemd. De vóór-aardse of 'onschuldige' Adam komt overeen met die periode van de geschiedenis van onze mensheid waarin geest en stof, mannelijk en vrouwelijk, actief en passief, duidelijk worden

ontwikkeld, maar waarin egoïsch zelfbewustzijn van de tegengestelde energieën nog niet is ontwaakt. Wanneer de kinderen van deze derde Adam ‘eten van de vruchten van de Boom van Kennis van Goed en Kwaad’, is het werk van de ’elohīm of mānasaputra’s, de zonen van het verstand, voltooid, en wikkelt de derde Adam of derde mensheid de ‘mantel van het hogere licht’ (’ōr) van de voorafgaande Adams in het ‘gewaad van huiden’ (‘ōr), het gewaad van vlees en verblinding.*

Zoals de *Zohar* zegt:

Hij schonk hemelse wijsheid aan Adam, maar Adam gebruikte de aan hem onthulde wijsheid om zich ook vertrouwd te maken met de lagere graden, tot hij zich ten slotte hechtte aan de *yetzer-hara* (boze verleider), en de bronnen van wijsheid werden voor hem gesloten. Nadat hij aan zijn Meester berouw had getoond, werden delen van die wijsheid weer aan hem geopenbaard, in datzelfde boek, maar door diezelfde kennis begonnen mensen later God uit te dagen.

– *Zohar* 1:75b, 76a, Sperling 1:257

De vrouwelijke kracht was nu te sterk geworden om binnen de sfeer van het mannelijke besloten te blijven; met andere woorden als de differentiatie of specialisatie van de twee polen zich volledig heeft ontwikkeld, wordt Eva uit de zijde of rib (*tsēlā*‘) van Adam getrokken, en de derde Adam, die nu Adam en Eva is geworden, verlaat (verlaten) de Hof van Eden (*Gan-‘Ēden*) en betreedt de vallei van de stof, het thuis van de vierde of aardse Adam van *Genesis*. Men kan natuurlijk evengoed zeggen dat de man werd gescheiden

*Merk het verschil op tussen ’ōr, אור, dat licht betekent en ‘ōr, עור, dat huid betekent, of bij uitbreiding, verblinding, stof. De getalswaarde van א (’ālef) is Eén, van ע (‘ayin) is zeventig.

van de vrouw, of werd gemaakt uit een rib of zijde van de vrouw, want Adam betekent niet één individueel mannelijk persoon, maar de hele androgyne mensheid.

De laatstgenoemde Adam komt overeen met het vierde of meest stoffelijke wortelras, en is niet alleen bekleed met een 'gewaad van huiden' of verblindings, maar verbergt binnenin, diep genoeg om voor menselijke kennis verborgen te zijn, de 'mantels van het hogere licht' van de hogere etherische Adams:

God hulde Adam en Eva in kleding die aangenaam was voor de huid, zoals er staat geschreven, HIJ MAAKTE VOOR HEN GEWADEN VAN HUIDEN (*'or*). Aanvankelijk hadden ze gewaden van licht (*'or*) waardoor ze de diensten verkregen van de hoogste van de hogen, want de hemelse engelen kwamen altijd om van dat licht te genieten; zo staat er geschreven, 'Want u heeft hem maar weinig minder gemaakt dan de engelen, en bekroont hem met glorie en eer' (Ps. 8:6). Na hun zonden hadden ze alleen gewaden van huiden (*'or*), goed voor het lichaam maar niet voor de ziel.
– *Zohar* 1:36b, *Sperling* 1:136

De 'overheersende invloed' van deze vierde Adam is *Sammā'el*, die regeert over de *'ōfannīm* (de 'wielen' van geboorte en dood) en de *galgillīm* of *gilgūlīm* (de 'omwentelingen' van de planeetbollen). *Sammā'el* wordt de Engel van de Dood en de Vorst van de Duisternis of ook Vergif genoemd; hij heerst over de zeven woonplaatsen die de *shēba' heikhālōth* worden genoemd; dat zijn de zeven helse of stoffelijke zones van onze bol, de lagere zeven van de tien graden die de verblijfplaatsen vormen voor wezens die de laagste *'ōlām* bewonen. Deze vierde wereld wordt verdeeld in tien graden, als weerspiegelingen van de *sēfirōth*-boom, en deze zijn verdeeld in drie hogere of relatief onstoffelijke

sferen en zeven stoffelijke of helse gebieden. HPB bracht Sammā'ēl in verband met begeerte, kāma, en legde de nadruk op zijn dualiteit als enerzijds de kwade kennis van de Boom van Kennis van Goed en Kwaad, en anderzijds zuivere geest die losstaat van vorm. De talmūd zegt dat 'de kwade Geest, Satan, en Sammā'ēl de Engel van de Dood dezelfde zijn'; en de rol van Sammā'ēl wordt gelijkgesteld aan die van de slang in het verhaal uit *Genesis* over Eva die proeft van de vruchten van de Boom van Kennis van Goed en Kwaad. Hij wordt ook het hoofd van de Draken van het Kwaad genoemd en wordt in combinatie met Lilith weergegeven als het Boze Beest (*hiwyāi' bishā'*).

Als de 'wagen' (*merkābāh*) of drager van alle zaden van vroegere werelden verzameld uit 'ēin sōf, manifesteert 'Ādām Qadmōn zich vervolgens als vier geïndividualiseerde entiteiten, waarbij iedere entiteit of wortelras in de sēfirōth-boom een passende uitdrukking vorm vindt op zijn respectieve 'ōlām. Twee evolutielijnen ontwikkelen zich dus tegelijkertijd: (a) het terugtrekken van het spirituele vermogen, de 'mantels van het hogere licht', terwijl de materiële gerichtheid van de afdalende Adams steeds sterker wordt; en (b) het ontvouwen of de evolutie van een fysiek voertuig of 'gewaad van huiden' voor de spirituele vermogens om zich in te manifesteren. Uit de vereniging van deze twee, gestimuleerd door de zonen van intelligentie of 'elohīm, wordt de zelfbewust denkende mensheid geboren. Zoals HPB het beschrijft:

De occulte leer zegt dat, terwijl de monade haar cyclus naar beneden in de stof doorloopt, deze zelfde elohim – of pitri's, de lagere dhyāni-chohans – zich gelijkmatig met haar ontwikkelen op een hoger en spiritueel gebied; op hun eigen bewustzijnsgebied dalen ze ook relatief in de

stof af, waarbij ze, als ze een bepaald punt hebben bereikt, de incarnerende redeloze monade zullen ontmoeten, die is opgesloten in de laagste stof; en door het vermengen van de twee potenties, geest en stof, zal dat aardse symbool worden voortgebracht van de 'hemelse mens' in de ruimte – DE VOLMAAKTE MENS. – *GL 1:274*

De Zonen van de vierde Adam, wijzelf, moeten *zelf* bewust die 'Hemelse Mens' worden. We moeten kiezen tussen de 'mantels van het hogere licht' die ons oproepen om ons te verheffen, en de 'gewaden van verblindings' die ons voortdurend omlaag trekken naar stoffelijke zaken. De eerstgenoemde beïnvloeden ons ten goede, de laatste ten kwade. Deze wisselwerking van krachten beïnvloedt de bestemming van ieder van ons, als individu en als ras-eenheden, en over dit onderwerp heeft de *Zohar* veel te zeggen:

Toen onze voorvader Adam de Hof van Eden bewoonde, was hij gekleed, zoals allen in de hemel dat zijn, in een mantel van het hogere licht. Toen hij uit de Hof van Eden werd verdreven en werd gedwongen zich te onderwerpen aan de behoeften van deze wereld, wat gebeurde er toen? De Schrift vertelt ons dat God voor Adam en zijn vrouw gewaden van huiden maakte en hen daarin hulde; want voordien hadden ze gewaden van licht, van dat hogere licht dat in Eden wordt gebruikt. . . . De goede daden die door de mens op aarde worden verricht brengen hem een deel van dat hogere licht dat in de hemel schijnt. Dit licht dient hem als gewaad wanneer hij een andere wereld moet binnengaan en verschijnen voor de Heilige, Wiens naam worde geheiligd. Dankzij dit gewaad is hij in staat te proeven van de gelukzaligheid van de uitverkorenen, en te kijken in de heldere spiegel. Opdat de ziel in alle opzichten volmaakt

zal zijn, heeft ze een ander gewaad voor elk van de twee werelden die ze zal bewonen, één voor de aardse wereld, en één voor de hogere wereld.

– 2:229b, Franck, blz. 208